Бары дойдулар пролетарийдара, холбоһуҥ!

САҺА ОЛОХ

Хаһыат 1931 сыл алтынньы ыйтан тахсар

ССКП ЧУРАПЧЫТААҺЫ РАЙКОМУН УОННА НАРОДНАЙ ДЕПУТАТТАР ОРОЙУОННААҺЫ СОВЕТТАРЫН ОРГАНА

№ 9(5365) | 1980 сыл. Тохсунньу 19 күнэ СУБУОТА | Сыаната 2 хорчы

ССКП РАЙКОМУН VI ПЛЕНУМА

Информационнай иһитиннэрии

1980 сыл тохсунньу 18 күнүгэр ССКП ойуонналаах комитетын алтыс пленума буолла.

Пленум «Ойуоннааҕы партийнай тэрилтэ ССКП Киин Комитетын сэтиҥньиттэҕи (1979 с.) Пленумун туоратыгыттан, ити Пленумнаа табаарыс Л. И. Брежнев этиититтэн уонна ССКП обкомун тэрдүс пленумун түмүктэриттэн уоскэн тахсар соруктарын туоратыыны» бэлиитэрэ ССКП райкомун бастакы секретара таб. И. П. Листинов дакылаатын истэн дьүүлэстэ.

Дакылаат сүүмэрдэнэн кэпсэтиигэ тыл эттилэр: тт. Оконешников М. С.—ССКП райкомун чилиэнэ, Карл Маркс аатынан совхоз парткомун секретара, Батарин Ф. Ф.—ССКП райкомун чилиэнигэр кандидат, Субуруускай аатынан совхоз механизатора, Кириллин П. Г.—райплан председателэ, Попова Т. В.—Субуруускай аатынан совхоз Болтенчетоҕу отделениетын партийнай тэрилтэтин секретара, Шадрин А. А.—ССКП райкомун чилиэнэ, «Сельхозтехника» холбоһугун управляющайа, Максимов П. Ф.—ССКП райкомун чилиэнэ, «Чурапчы» совхоз механизатора, Ефимов А. П.—ССКП райкомун чилиэнэ, Карл Маркс аатынан совхоз Болуҥгурдаах отделениетын управляющайа, Ермолаев В. Ф.—тыл хаһаайыстыбатын управлениетын кылаабынай агронома, партийнай тэрилтэ секретара, Дмитриев Н. С.—ССКП райкомун бюротун чилиэнэ, Эрилик Эристиин аатынан совхоз парткомун секретара, Бурнашев Р. Р.—ССКП райкомун бюротун чилиэнэ, народнай депутаттар ойуоннааҕы Советтарын исполкомун председателэ.

Пленум ылыннардар ССКП обкомун административнай органнарга отделын сэбиэдиссэйэ И. П. Шадрин кыттыыны ылла уонна тыл этэ.

ССКП райкомун пленума дьүүлэһиилэбит бюлетэнэ туһаайыллыбыт боппуруоска туһаайыллыбыт уураахтарын 1980 сылга социалистическай обязательстволарын бигэргэтэ.

Маҥан ССКП райкомун пленума үлэтин бүтэрдэ.

ЛЕНИНСКЭЙ ЮБИЛЕЙЫ КӨРСӨ

Бу күннэргэ «Чурапчы» совхоз Килэҥнэтэҕи отделениетын маанытар бөлүүхүнньуктар 50 мастаах оҕо комбинатын дьиэтин оҥорааччылар. Тутаччылар бригэдаалэрин В. А. Чепалов салайар. Кини тутууга үүнүү сыл үлэлэбит опыттаах рабочай быһыытынан баллар. Кытаанах кэһиилэтин олохтоохторо, ордуу оҕолор бу тутуу саҕаламмытын улахан интэриэстиилиилэр.

Маанытар С. А. Потапов, В. П. Дьячковский уонна И. С. Потапов курдук опыттаах болуотунньуктар бойоҕорбин маанытар идеяларыгар эдэрдэри үөрүүллэр. Бригэдаа чилиэннэрэ бу тутууну олус питилиэтинэ түмүктэҥнэрэ сылдьар кэлэр үлэҕэ кыаллаллар.

СИНИМОККА: бригадаҕыр В. А. Чепалов (уҥа) уонна болуотунньук Николай Корякин үлэлэрин кэмигэр.

П. ОКОНЕШНИКОВ фотота.

Инники күөҥнэ

Советскай эргиэн түүтүнэ, ойуон кинилэрэ 1 №-дээх бородуукта маҥаһыныын сэбиэдиссэйэ А. Т. Карсанаева ойуон кинилэрэ маҥаһыныгар социалистическай куоталаһыыларыгар инники күөҥнэ. иһэр.

Кэлиҥнэ уонна хаачыстыба пятилиэтиэтин тэрдүс сылыгар эргиэн бу коллектива иэйилээннээрэ 523 тыс. тахса солкуобай суммалаах аҥы-уолу атыылаан сылдьаллар былаанын 100.1 бырыһыанын толорбута.

Бу күннэргэ коллектив В. И. Ленин тороҕуттэ 110 сылын туолуутун көрсө үрдүкү социалистическай эбиэттэлиэстибэнэ ылыллан дьүүлүүрдээхтик үлэлиир.

А. ГОГОЛЕВА.

Кыайыылаах—болуҥгурдар

Эт-уут комбинатын арыылыы сылахтарын социалистическай куоталаһыыларыгар валовойунан 107,1 тыс. сөл. бородуукуйаны оҥорон сылдьалы сорудаҕын 111,6 бырыһыанын толорбут Гаврилл Гаврильевич Егоров салайаччылаах Болуҥгурдаах арыы сыалга кыайыылаахтыбын тарыста.

Бу коллектив арыыны өҥөрүү сорудаҕын 300 хонан үүт бородуукталарын былаанын 41 тоннатын куоҥарда.

Иккис миэстэҕэ Дириҥнэҕи арыы сыалга тарыста. Дириҥнэр валовойунан 142.1 тыс. сөл. суммалаах бородуукуйаны өҥөрөн быланнарын 20,1 тыс. сөл.

В. МАКСИМОВА.

Коллектив ситиһиитэ

И. И. Сивцев начальниктаах 1050 №-дээх Суол учаастагын коллектива кэлиҥнэ уонна хаачыстыба пятилиэтиэтин тэрдүс сылыгар 256 тыс. сөл. суммалаах үлэни толоруохтаах сорудаҕын 27,4 тыс. сөл. аһарда.

Суолу өҥөрөччүлэр ордук таһаарыылаахтык ортоку ойуоҥҥа үлэлэстилэр.

Е. ЕГОРОВ.

Бастыҥ рабочайдар

«Сельхозтехника» холбоһугун ойуоннааҕыр мастерскойун рабочайдарын социалистическай куоталаһыыларыгар инники күөҥнэ электросварщик Терентий Терентьевич Дьячковскай тарыста.

Коммунистическай үлэ ударника олус пятилиэтиэ тэрдүс сылыгар 3728,3 норма-частаах үлэни толорон былаанын 22 бырыһыанын куоҥарда.

Иккис үүтэй кордоруулу эдэр слесарь Христофор Матвеев ситиста. Кини сыл устата 2400 норма-частаах үлэни толоруохтааҕын 265,8-нэн аһарда.

«СО» корр.

1980 СЫЛ ОЛУННЬУ 24 КҮНЭ—РСФСР, САХА АССР ВЕРХОВНАЙ СОВЕТТАРЫГАР УОННА ОЛОХТООХ СОВЕТТАРГА БЫЫБАР КҮНЭ.

ЧУРАПЧЫ

«Якутмелиоводстрой» трест ПМК-тын рабочайдарын, сулуусчаахтарын уонна инженерэй-техническай үлэһиттэрин былаан ньиннээҕи мунньаҕа ойуон Советтыгар 50 №-дээх быыбардыыр уокурукка депутатка кандидатынан ойуон байыаннай комиссарын Николай Алексеевич Васильевы биир санаалаан туруорда.

СЫЛАҤ

Учаастактааҕы бааҥка коллектива ойуон Советыгар 23 №-дээх быыбардыыр уокурукка депутатка кандидатынан «Сельхозтехника» холбоһугун управляющайа Алексей Алексеевич Шадрин аатын аатта.

Сылаҥ сельскай Советыгар депутатка кандидатынан «Чолбон» комсомольскай-ыччат ферма старшайа Дарья Николаевна Макарова туруорулунна. Кини уларыйар коллектива быыбардыы, көрсө иккі ыйдаары, В. И. Ленин тороҕуттэ 110 сылга туолуутугар түөрт ыйдааҥы үүтмэнэ былааннарын толорон тиийэргэ эбиэттэлиэстибэ ылынна.

ХАДААР

Эрилик Эристиин аатынан совхоз рабочайдарын уонна сулуусчаахтарын быыбар инниэннээҕи мунньахтарыгар олохтоох Советтарга депутаттарга кандидаттары туруоруу салаҥнар.

Ойуон Советыгар 21 №-дээх быыбардыыр уокурукка райсовет исполкомун уонна отделын сэбиэдиссэйэ Марфа Семеновна Оконешникова туруорулунна. Хадаар сельскай Советыгар депутатка кандидаттарынан ыанныыксыт Арина Ивановна Егорова, сылгыһыт Петр Николаевич Дьячковскай, рабочай Константин Афанасьевич Григорьев, бригэдааирдэр Анна Николаевна Осипова, Василий Николаевич Григорьев, оскуола директора Михаил Михайлович Мэҥнэев биир санаалаан туруорулуннулар.

ТЫВТАРА

Кытаанах сельскай Советыгар депутатка кандидаттарынан нэйилиэх бастыҥ дьоннорун туруоруулар. Кинилэр ортолоругар механизатор Прокопий Петрович Харитонов, ыанныыксыт Михаил Иннокентьевич Иванов, арыы сылаҕын мастара Мария Егоровна Лобанова, детсад сэбиэдиссэйэ Прасковья Петровна Беляева уо.д.а. баалдар.

ТЫЫТААНАХ

Маанытар олохтоох Советтарга депутаттарга кандидаттары туруоруу салаҥнан барар.

Бу күннэргэ үлэ коллектив производственнай отдел начальника А. В. Надеркин, хаастардар М. П. Посельский уонна М. Р. Афанасьев таб. Н. А. Васильев кандидатураттан ойоон туран быыбардары көрсө иккі ыйдаах былаанны толорон тиийэргэ этии киллэрдилэр.

ОЛОХТООХ СОВЕТТАРГА—ЧУЛУУЛАР

Кэпсэтиигэ тыл эпидемиологическай производственнай отдел начальника А. В. Надеркин, хаастардар М. П. Посельский уонна М. Р. Афанасьев таб. Н. А. Васильев кандидатураттан ойоон туран быыбардары көрсө иккі ыйдаах былаанны толорон тиийэргэ этии киллэрдилэр.

x x x

Интернат-оскуола коллектива ойуоннааҕы Советка 47 №-дээх быыбардыыр уокурукка депутатка кандидатынан райсовет исполкомун председателин Роман Романович Бурнашевы туруорда.

x x x

Типография уонна редакция коллективтэрин уолсай мунньахтарыгар ойуон Советыгар 45 №-дээх быыбардыыр уокурукка депутатка кандидатынан ЫБСЛКС райкомун бастакы секретара Дмитрий Дмитриевич Петров туруорулунна.

x x x

Үлэ коллективтэрин уолсай мунньахтарыгар Чурапчы сельскай Советыгар инженер Алексей Михайлович Слепцов, пекарь Зоя Афанасьевна Максимова, повар Анастасия Ивановна Жиркова, фармацевт Анна Семеновна Кугичкина, шлерамщик Иван Иванович Сивцев, ыстаканьыыс Матрена Титовна Мостникова туруорулуннулар.

САҺАҢЫ КӨРСӨ

ТОМСКАЙ. Томскай ойуон барыа хаһаайыстыбаларын комбайннарыа, ыаҥыы уонна почвалаах тиэхиникэлэрин ойуоннуун бүтэрдилэр.

Бэйэлэрин эбиэттэлиэстибэлэрин бастаныан уобалаһыаны куоталаһыыны кэдэҥнэччилэр —ССРС 50 сылын аатынан совхоз ойуонначчылара толорбуттар. Кинилэр приоритетнай бэрэбиэркэлэммит ойуоннаһыны тэҥнэтэн сылы аргыччы ыытыы, ньымалаах туһаныылар. Ойуон хаһаайыстыбаларын опыттаах уобалаһ аттан колхозтара уонна совхозтара туһаналлар. 240 бригэдаа техниканы ойуоннаһыыны В. И. Ленин тороҕуттэ 110 сылын туолуутун көрсө хас биирдии ойуоннаһыыны ылынныылар. (ССТА).

Политическай, экономическай үөрэх

УЛАХАН БЫТААРЫЫ

Үлэһиттэр политическай уонна экономическай үөрэхтэрин туһунан биһиги тэриллэлэр секретардарын ыытта кэпсэтиһэ сырыытта. Онно маннык бааллардылар.

Р. БОРИСОВ (Чаныр):

—Партийнай жуньахха политическай, экономическай үөрэҕи тэрийии туһунан бойкуруос корулуутун кэнниттэн занятиелар балачча ыытылыннылар. Совхоз отделениетын управляющайа В. Г. Титов пропагандистайах ССКП ис уонна тас политихатын бойкуруостарын үөрэтэр оскуола уонна учуутал М. А. Тимофеева сылайар комсомольскай куруһуога былааннаахтык үлэлиллэр.

Ол иэдэрин биллиэн да бу үлэ түбүста диир кыахпыт суох. Детсад хозяйстволарыгар тэриллибит Сайдыылаах социализм Конституциятын үөрэтэр оскуола, Эйэ уонна Маарыкчаан фермаларыгар бастыг опыты үөрэтэр коммунистическай үлэ оскуолалара хастыы да занятиены кэтэрдилэр. Политическай хамыаныалар, хаһаайыстыбаннай үлэлэр тустарыын бэсибэлэргэ анаммыт занятиелартан ураты, бу оскуолалар чэпчү бастыг опытын программалаах матырыйаалы үөрэтиллэрэ олус кыра. Онон бу эрдэгин көрүнэрбит, итэҕэстэрэ тыа түмүк оҥостобут иннэ.

З. МОНАСТЫРЕВА (Эт-үүт комбината):

—Коллективка быйыл 22 истэҥчилэх Сайдыылаах социализм Конституциятын үөрэтэр оскуола тэриллибэтэ. Пропагандист уонпустаара сылдьарынан оскуола үлэтин олус хобуулаан саҕалыахпыт, Саха дьыалта диэри 3, кэлин 1 эрэ занятие ыытылынна. Улахан итэҕэйиэн истэҥчилэр занятиелары үгүстүк кэтэтүүлэрэ буолар.

Тыа сиригэр үлэлиир специалистарбыт политическай уонна экономическай билиилэрин олорор сирдэриттэн үрдэтиллэхтэахтэр. Биллиэн ким хаана түгэҕэйэ эрдии этэр кыах суох. Быйыл, иэдэс хонтуруоллуу ыытыллыт.

Т. НОГОВИЦЫН (Мугудай):

—Отделение кинигэр тэриллибит партийнай уонна комсомольскай үөрэх оскуолалара сэтэлин-аҥаастыы занятиелары ыыттылар. Маныаха оскуола коллективытын сыыдамыллыбыт пропагандистар Д. В. Сивцев уонна В. К. Еремеева үгүстүк үлэлиилэрин бэлиэтиэхэ сөп. Учаастахтаҕы балыыһа коллективтар тэриллибит политическай үөрэх оскуолата быаннаахтык үлэлиир.

Политическай уонна экономическай үөрэҕи тэрийии туһунан бойкуруоһу партийнай тэриллэ биротуттар дьуулаппыттыт, көхтөөх хабаарыстар быһаарыылары истибиттит.

Ол эрдэҥи фермаларга тэриллибит оскуолалар үгүс көтүтүүлэри таһаардылар. Телой Дириҥэр Сайдыылаах социализм Конституциятын үөрэтэр оскуола пропагандыта суох буолан Д. В. Сивцев Мараллаайыттан сылдьан хас да занятиены ыытта. Лыбыытах, Уу Оруоннах, Тэбүрүөн фермаларыгар совхоз отделениетын үлэһиттэрэ, тыа хаһаайыстыбатын специалистара А. С. Пермякова, Н. Е. Окошников, А. П. Пермякова баара-суоҕа иккилии-үстүү занятиелары ыыттылар.

Иэстэрин курдук, үгүс сирдэргэ бытаарыы тахсыыбыт, занятиелар графиктарга тутуһуллубат, истэҥчилэр занятиеҕы кэтэтүүлэрэ үгүс.

Партийнай тэриллэлэр ити итэҕэстэри түргэнник туоратыах тустаахтар.

ТЫА ХАҺААЙЫСТЫБАТЫН—НАУЧНАЙ УОННА ПРОМЫШЛЕННАЙ ТӨРҮККЭ

МОСКВА. ССРС ИХСБ-тин биир кэмнээхэ бастакы В. И. Ленин аатынан Бүтүн Союзтааҕы Тыа хаһаайыстыбаннай академия 30 сылын тэлэбүгүргэр анаан ааспыт юбилейдаах бэлиитэлэрэ.

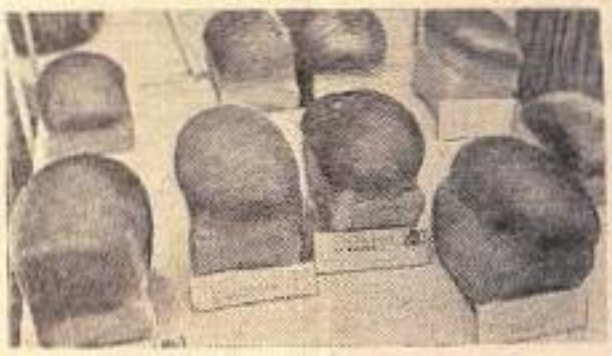

ВАСХНИЛ—ааҕыллыбыт бойдуоба бэрт саамай бөдөҥ научнай учреждение. Академия составыгар—8 региональнай отделениелар, 127 научнай-чинчийэр институттар, 64 селекционнай станциялар, 928 опытнай хаһаайыстыбалар.

Уҥуорунуттан сиригэ-дойдуга ыытыллыбыт академия ураннан учебнайдарыгар Ленинскай уонна ССРС Государственнай бириэмиэлэрэ ааҕыллыбыт.

Үйэ анаарын устата хозяйстволарга уонна совхозтарга тыа хаһаайыстыбаннай культуралар ө тиҥ, таҥаса үрдүк бородуукпутун ааҕыллыбыт сыорҕалар итинник эбэлиэтэрэ бэриллибиттэр. Суоҕу ворооҕоларын барыта кариҥэ туспарыгынан. Улахан кыахтаах тыа хаһаайыстыбаннай массыыналар кодьуустаах ньуолчсугэр уонна кыҥаах системалар айылыннылар.

Уойан хаҥас сиргэ: ааҕыллыбыт истарын хаһаайыстыбатын научнай-чинчийэр институтун Бирюченскайдааҕы опытнай станциятын ирбэтэрэ (инникигэ кэлиэхтэ).

Уҥа сиргэ: кровнай сэлиэдиэй сыорҕаларыттан остолыыт кэлиэн.

Аллараа: сибэкилээх ыҥырдар фермаларга анаммыт автоматизацияламмыт айылыгы тэрийиллэр.

Н. КУЛЕШОВ фотота. ССТА фотохрониката.

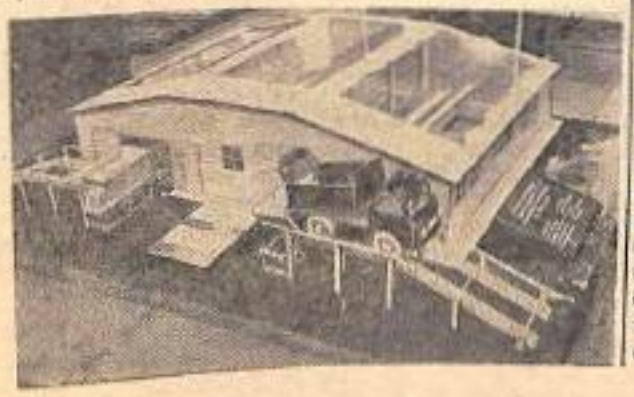

Биһиэхэ кэмнэ научнай-техническэй прогресс уонсай орто үөрэхтээһин оскуолаларыгар оҕо үөрэтэр сылларын устатыгар ыалдьыбат билиитин, дьоҕурун кэҥэтэн, уустутуордан иһэр. Оҕо уруок тас оттуоҕун бириэмэҕэ бэчээттэн, радиоттан, кинигэттэн, телевидениеттэн ылар информацияны эмиэ киэҥ. Онон оскуола оҕоҕо биэрэр билиитэ өрдүк тиийиэхтиэ, учууталлар идеэлэрин үрдэтэр институтуттан биһиги.

Оройуон 18 оскуолаларыттан 14-рэ кабинеттарга үөрэтиигэ киирбит буолбахтарына Мугудай орто оскуолатын (уруоку директор Репин Н. Н.), Чуранчы 1 №-дээх (директор Илларионов В. В.), Соловьев аҕыс кылаастаах (Тарабукин И. Н.) оскуолалара кэлэрин үрдэтэр институтуттан биһиги.

Оскуола олоҕо

АЙЫМНЬЫЛААХ ҮЛЭ ЛАБОРАТОРИЯТА

оҕо интэриэһин өрдүк тардар буоллаҕына эрэ интэр-үөрэтэр үлэ үрдүк хаамыстыбадаах буолар. Билиитин учуутала табыгастаах материальнай базата, сиппит-хоппут үөрэтэр кабинета суох, аныгы методикаҕа олоҕурбакка, уруккулуу, аҥардас тыл уонна миэл комотуоҥ, үлэлиир ыаллыбат буолан иһэр.

Оҥус пятилетка түөрт сылыгар биһиги оройуоммутугар үөрэтии кабинеттай систематыгар киириигэ балачча үлэ ыытылынна. Кабинеттар ахсаан өттүнэн үүнэн оҥоһуулара даданы туспан иһаллар. Аҥардас быйыл оройуоҥка 81 уорох, 8 методическай кабинеттар үлэлиилэр. Кабинеттары тэрийии уонна кириилэри айымньылаахтык туһанныы эйгэлэрэ: учууталлар Платонов К. Д., Макаров М. П., Федосеев С. Е., Дамбаева Т. К., Иванова Н. С. уо. д. а., директордар Чочебутов Д. П., Макаров Е. Д., Сысолятин М. Р., Максимов М. М. буолаллар.

Кабинеттары оҥоруута уонна байытыыта кэмнэ оскуолаларга көрөхөбилээх үлэ ыытыллар. Ол курдук, холобур, Хадаар аҕыс кылаастаах оскуолатыгар кылгас кэм иһигэр эйбэх үлэ ыытылынна. Онуоха сельсовет (исполком председателэ Мартьянов М. М.), отделение (управляющай Дьячковскай Н. И.) улаханыгы көмөлөстүлэр. Маанна биллиэн совхоз үс рабочайа кабинеттары оҥоруута үлэлии сылдьаллар. Эмиэ ити курдук, Дириҥ орто оскуолатыгаҕы производственнай үөрэхтээһин кабинета (учуутал Федосеев С. Е.) балаҥатаныан сөп. Кабинет үлэтин опыта оскуолаларга кабинеттары торийиигэ тулуйуллубат бытаарыыны таһаардылар. Чуранчы орто оскуолата (директор Алексеев Р. Д.) IV—X кылаастарга биллиэхэ кордобулаах кыратык эмэтэк да эйгэттэр кабинеттары тэрийэ илик. Үгүс оскуолалар кабинеттарыгар соптоох үөрэтэр методическай литература, наадалаах инструменнар, туһаммаах предмекэ туттуллар прибордар, кордорен үөрэтии средстволара итэҕэтэр. Сорох кабинеттар тас костүүлэрэ молтох, кэбирэх матырыйааллартан оҥоһуллубут ыскаантар стеллажтар, долбуурдар турталлыгын алдьаналлар.

Кабинеттары оҥоруута уонна кириилэри туһанан үлэлээһиҥнэ баар итэҕэстэри туоратар иннитэн туугу учуотуохха сөбүй?

Бастатан туран, үөрэтии технический средстволарынан барыы кабинеттары толору хаамчыйар туга кыалыбат. Онон предметнай кабинеттары сэргэ орто оскуолаларга аналлаах техническэй средство кабинеттарын тэрийиэххэ, оттон аҕыс кылаастаах оскуолаларга ону физика кабинетыгар холбуохха наада. Оччоҕо учууталлар барыы техническэй средствоная туһаҕар кыахтаналлар. Итинник кабинекка техническэй кини диэн тэриллэр, сылайаччы учуутал аналар, кылаас айыы инструктор үөрэтиэччилэр болаймнаналлар. Бу дьаһал РСФСР Үөрэҕи министерстыбынан биэрэгэтиллэн турар. Барыы предметтэй кабинеттар техническэй средстволарынан толору хаамчыйыыттарын кэмнэ бу кабинет атын предметтэй кабинекка кубулутуллуон сөп.

Оскуолаларга кабинеттары оҥорууга, ол иэдэс, ыарахан. Харамнардар быыстыбыт буоллаҕына, оҕо психологическай туругар үчүгэй дьайыыны оҥорор.

Учуутал уонна үөрэтиэччи үгүстүк үлэлиир мөссүөннэрин — универсальнай дуосканы ордук кичэйэ оҥоһуллуохтаах. Учуутал туттар барыы тэбиллиэхэ дуоскаттан чугас баалыыллар. Дуоска диэтэрин чэпчэкитик сүүрүлиир гына аналлаах роликтарга олорторуохха үөрүн үлэлээх буолар. Дуоска кинигэр иккі-үс үкталлаах, дуоскаттан кылгаһа суох кириилээ наада. Онуоҕун буоллаҕына кабинетка IV—X кылаастар үөрэнээччилэрэ дьоруйтаналларыгар ыалдьыт биэрэр.

Кабинеттарга оҕо айымньытын уонна үлэлэрин (рефераттар, докладтар, сочиненнилэр, быыстапкаҕа турбут үлэлэр, уруһуйдар, о. д. а.) туттарга аналлаах миэстэ баар буолар наада.

Базовай хаһаайыстыбаннай, тэриллэлэр шефтээх оскуолаларыгар, чуолаан производственнай үөрэтэһиҥ кабинеттарын тэрийиигэ быһаччы кыттыыны ылыахтаахтар. Оҕо эрдэҥи биһиэхэ сорох сылайаччылар бу үлэҕэ суоллаан биэрбэттэр.

Быйыл олунньуга кабинеттары көрүү конкурс ыытыллыаҕа. Кулун тутарга республикатааҕы көрүүгэ кыттыахтаахпыт. Онон үөрэтэр кабинеттаны дьиҥ айымньылаах үлэ лабораториятыгар кубулутуута ессе утумнаахтык үлэлиирбит эрдэйиллэр.

А. ДОРОФЕЕВ, районо инспектора.

Үлэ коллективтарын В. И. Ленин юбилейын көрсө перекличкалара

БЫЛААН ТУОЛАРЫН ИҺИН

Аасыт сылга коммунальнай предприятиелар, туспарын оҥоруу комбинаттын коллектива барыта 437,3 тыһыынча солкуобай суумалаах үлэни оҥорон былааны 83,4 бырыһыан, эрэ толорбута.

Комбинакка үлэҕэ айымньылаахтык сыһыанньаҕар бастыг рабочайдар ааттаах суохтар, Киинэлэртэн биирдэстэриэн райсовет депутата, коммунистическай үлэ ударника Г. А. Пестерев буолар. Кини сылайар 11 иһиллэх тутар бириэдэтэ былырыын 62557 солк. үлэни оҥорон, былааны 127,3 бырыһыан толорбута. Уу баһар массыына бастыг шофера Н. В. Хоютанов пятилетка торуус сылыгар 694 литр уматыгы кэмчилээн, 18100 солк. үлэни оҥорон сорудаҕын эмиэ балтараа бүк толорбута.

Коллектив сыл ахсын кэбиллиэхэ олоҕун-дьаһаҕын хаамчыйыыны туспарыгар соруктаах. Биллиэн Г. А. Пестерев, А. О. Охлопков, Н. И. Решетников, С. Г. Слепцов салайар бригаадалара оройуон кинигэр муоста, стадион, кочельнай, о. д. а., туруулаларын үлэлии сылдьаллар. Итинник сэргэ пятилетка тумунтэһиннэх сылыгар печта, үүт кухнятын, 16 квартиралаах олорор дьиэ капитальнай оремуоннэрэ ыытыллыахтара. Быйыл прачечнай дьиэтэ үлэҕэ киириэхтээх. Онно биллиэн оборудованнаах булуу сорута турар. Оны тэҥэ уулуу ыраастыыр система үлэтэ ситэриллиэҕэ. Ол эрдэҥи, тоҕо даҕаны солиэнньэ туспарыыта, нэһиилэннэрэ хаамчыйыыта сыл ахсын балачча үлэ бэрэ курдуттан иһин, биллиэн дьаһаны ылыллыа кэлик, ситэриллибэтэх эйбэх, ордук саас ахсын ыытыллыахтаах санитарнай-чобдыгырдар үлэлэр ыалдьыттар. Бу дьыаланы сельсовет уонна коммунальнай предприятиелар уонна туспарын оҥоруу комбината тэрдүттэн туспарыахтарын наада. Кэлэр саас сэлиэнньэҕэ эмиэ уулаар лаппа тахсара сабаҕаланар. Онуоха баалыыннаах, боруу-сыыһы бириэмэтигэр дьаһайыы биллиэ, итиннэ ыытыллара наада. Коллективка, тэрэһиэ итэҕэстэрин сэргэ, үлэҕэ эпистэһиэ суох сыһыанньалы чахчылара эмиэ туоратыллыахтаахтар.

Комбинат пятилетканаан соругун толорууга быыбардарыы көрсө инки ыйдаах уонна В. И. Ленин тэрэбүтэ 110 сылын туолуутугар 4 ыйдаах былаанарын толороон тиийэргэ ыытыллыт социалистическай өбөҥөтөлиистибэтин хайдах толороруттан уонхан туттулуктаах буолуоҕа.

Е. СЕДАЛИЩЕВА.

Мелиорация — тутаах салаа

ИТЭҔЭСТЭР ЭЛБЭХХЭ ҮӨРЭТЭЛЛЭР

«Якутмелиоводстрой» трест Чурапчыдаабы ПМК-лар онус пятилетка торуҕун хаалыгар бастаан 714 тыс. солк. үлэни толороро сорудах тиэрдиллибиттэр. Кэлин, баар мараахтарыы учуоттаан уонна Анжалыстаабы 308 тыс. солк. нуосхуттуулар система аттан бэриллэриттэнэр торолтоҕо бэриллибиттэнэн, итиэ быыстан 460 тыс. солк. үлэйэ аччатыллыбыта. Итиэ үрдүгүнэн коллектив оно дьаны мараадыгын толорбоҕо, сыл устата баара-суоҕа 278 тыс. солк. үлэни оҥордо.

1979 сылга бөҕөнөн Карл Маркс аатынан совхоз Куохаратыгар аҕыллар-сабыллар шлюз-регуляторы, Мэҥэ-Хаҥалас ороҕуонугар Хаҥчадай ардахтарыгар системаны бүтэрэн комиссиялаан туттарбыппыт. Итиэ иҥэн объектка 142 тыс. солк. суумалаах үлэ ыытыллыыбыта.

Уонна халыҥаан нуолсуттуулэ Карл Маркс аатынан совхоз Хаамыйатыгар аҕыллар-сабыллар быыыт тутуута саҕаланна. Бастакы бүөрүн үлэтэ хаалла. Итиннэ быыстарыгар 23 тыс. солк. үлэ ыытыллыыбыта. Бу тутуулуу быйыл бүлүччү бүтэриэхтээхпит.

Хаамыйаҕа Татар Аллараа нуолсуттуулэ саҥа быйыалгынан үлэ саҕаланна. Аҥаарыт сылга итиннэ 12 тыс. солк. туһаныллыыбыта, быйыл сыалы 129 тыс. солк. суумалаах үлэни толоруохтаахпыт.

Коллектив сирэ туспарыттан «Якутгражданстрой» (дьиэлэнэр-тарыллыы, сооҕуйуна, о.д.а.) эйэх үлэни толоруохтаах эбэт. Оҥ иҥэтэр Карл Маркс аатынан совхозка Куохуна саҕаланыгар сир тэҥэҥнэрин кэнэ 350 гектардааҕы сирэ дьиэ эстарыллыахтааҕын эмиэ 164,5 гектар эрэ ходуһа сирэ туспарыллына, баараа-суоҕа 39 тыс. солк. үлэ толорулуна.

Уйун ардахтар мэйиэдэлэриэр, техникаҕыт хаданы частатык саҕаланнан Эрилик Эристиэн аатынан совхозка 55 тыс. солк. бөлүөннэны сооҕуйун. 15 тыс. солк. ходуһаны туспарыы үлэлэрэ ыытыллыбатылар. Маныыха фрезерованиеҕа сөптөах оборудование суоҕунан атахтыспыта.

Бөлүөрүнэн бөҕөнөн коллективпыт мараах объектарга сүрүннээн үс бөлүөгүнэ. Олортон Ю. Г. Краснов бөлүөгүнэ Хаҥчадай нуолсуттуулэрэ балачча таһаарыылаахтык үлэлэспитэ. Бу коллектив 150 тыс. солк. үлэни оҥорбута. Оттон Хаамыйа шлюзрегуляторыгар Б. П. Сабуров бөлүөгүнэ моҥтоох кэрдэрдүүлэммэтэ. «Якутский» совхозка сыл бастакы кварталыгар үлэлэбит бөлүөгүнэ, Куохуна дьиэлэрин астарыыга сылдьыбыт И. Г. Старостин звенната сорудахтарын толороботохторо.

Аҥаарыт сылга кинн бөҕөнөн ороҕуонноҕоҥнуу болаччы үлэ ыытыллан барыта 70 тыс. солк. ороскуотаммыта. Хомойуох иҥэн, ороҕуон хаачыстыбата моҥтоох буолан тахсыбыта. Оҥ коллектив үлэтэр, дьон аҕаар улахаммык одуста.

Итиэ итэҕэстэр, биллэн турар, торообин моҥтоҕуттэн, үлэҕэ эпкиэтинэн ханьаҥыстан тахыстылар.

Биллэриэ бөҕөхтэ түүс бөҕөаарыылаах кэнэ бөлүөрүстэр, мараахтар баалдар. Олортон сүрүннээн аттахха, механизатордар тиийбэтэр, техника оҥус эргэдэ. Баар 9 Т-100 трактортан 3-ө, 5 ДТ-75-тан 2-тэ эрэ үлэлиэр. Комбайнна эрдэх бөлүөмнэстэр, электросварщиктар, трактористар тиийбэттэр. Маныыха кэлэр өттүгэр 13 № дааҕы СПТУ хамсыыр дьиэбит.

ПМК финансовай туруга оҥус моҥтот. Былырыыҥ быыаннаах үлэлэр тоҕоруллубакка уонна 143 тыс. солк. сымыйанан эбии суруйуу тахсан балаһыанньыбыт адаат бөрүкүтэ суох, ааҕах иэскэ киирдибит. Оттон из ороҕуону ыытары, саманы бүгүннэрэ атахтыыр.

Былыр бөҕөнөн ПМК-быт 473 тыс. солк. үлэни толороро көрүлүннэ, оҥ иҥэтэр Хаамыйаҕа 90 тыс. солк., нуолсуттуу, 129 тыс. солк. кусаллар үөскэтин ыытыллыахтаах, Балтыыр системаҕар 400 гектар ходуһа сирэ нуолсуттуулуоктаах. Итиэлэри таһымнан Карл Маркс аатынан уонна Эрилик Эристиэн аатынан совхозтарга 175 тыс. солк. сирэй туспарын оҥоруу үлэлэрэ толорулуохтаахтар. Оҥоо 10 тыс. солк. автотрассаны оҥоруутэ туһаныллыахтааҕа.

Кэстэрүн курдук, быйыл сүрүннээн ороҕуон иҥэтэр үлэлиэхтээхпит, кирбиидэрбит үрдүктэр. Оттон ыаспыт сылларааҕы итэҕэстэри хатылыыбыт, баар техниканы, үлэбит күүһү сатабыллыахтык аттаран туруоҕар уонна кадыгустаахтык туһанар сорудахпыт.

Т. ТОСКИН,
ПМК начальникэтин солбуйааччы.

Специалист трибуната

САҺА ТӨРУӨХХЭ—КИЧЭЛЛЭЭХТИК

Аҥаарыт сыл ороҕуон совхозтарыттар 1108 ыынкрой, оо эбэтэр торуоҕа 21,5 бырыһыанна, кэнньүөн ааҕыллыбыта. Оҥ үөскэ ыынкрой тороотэ, үүн бастаны күннэригэр тахсыыта. Оҥу баалбат специалист суох эрээри, отделениелэр ааҕыллыбыт үлэлиттэрэ сыл аҥаан саҥа торуохха бэлэмнэниллэр.

Ферма аайы ыстаалы, ыстаалы, ыстаалы ыытыллыбыт. Оҥ ыстаалы ыытыллыбыт

ЭРГЭ ОЛОХ УОДАҺЫННААХ ХААЛЫННЬАҺА

(Бүтүүтэ. Иннин 3 стр. көр).

чэбдик олох тематыгар конференциялары, диспуттары тэрийиллэр, кинофильмнэр иннилэринэ анаалаах киножурналлары нордортуохха.

Арыгылааһыны уонна алкоголизмы утары охсуһуну ангардас партийнай, профсоюзнай, комсомольскай тэриллэр сорудаларын курдук ойдоһуну бүлүмүн сыыһа. Бу үлэни бука бары бэрэбэт, общественность бүтүннүгүнэ ылыныахтаах, иитии-ойдотуу, наада буолуоҕун күүһэйиэ дааны бары формалара туһаныллыахтаахтар. Сельсоветтар ахсын итэриитэҕинэн утары охсуһар комиссиялар быланнаахтын үлэлиэхтэхтэр.

Мин бу кэпсиир иннитим иитэ хоһоонун үлэлиэр оскуолам үрдүкү классаһын үөрэнээччиларыгар билиҥнэрбэппин олус сэрэхэтэлэр уонна арыгы диэн аатаах табаар биҥиэхэ наада диэбэппин этиллэрдэн ыстыллыахтарын ыдыс «обязательстволарын эгэлэр.

Итиннэ эрэнэн тэриллэлэрэ учуоттуох курдуктар. Кырдьыга дааны, арыгыны этиллааммы бороҕоллоттар, сиэдэхтэн хаарчахтыгар дааны тоҕо кыллыбатый?

Барыллаан саҥыстан, аҕыстыс сылга биҥиги ойдуоммут биир киһиэхэ 150 солк. арааҥ арыгыны иттинэ, от-тон культурнай табаардары уонна киниэлэрин 7 солк. эрэ ордукка этиллэстит. Хос биҥиэрэлиэ эрэйбат сыыппаппар.

Арыгылааһыны утары охсуһуута саамай активнайдык доруобуйа хаарыстабыллыы специалистэрэ ылыныахтаахтар. Оттон оҥу иҥиллэрэ ыаҕайан корбот, анаалаах лекция, бэсиэдэ адыйах. Маны эмиэ көрүүххэ, сорудуоххэ баар. Мин бэлэрдэ врач приемун күүтэ олорон дарматолог бөҕөтүн үлэтин суоҥуоҥун иҥэрбут бэсиэдэтин истибэппин хаһан да умуубаппын. Оттон арыгы, табаах буортутун туһунан этиллиэх бэсиэдэлэри тэрийэр тоҕо ыаллыбатый?

Ойдоһуо административнай органнара иҥиллэриэхтэрэ, ордук ыччат ортотуттар ыытар, сэрэтэр үлэлэрэ биэтэки дааным сиэтэ суох диэн саныыбын. Ис дьыала отделыгынаан аҕа хоһуун дьиэтэ таб. Лукин удаатын эрэр уолаттары кытта үлэтэ букатын молтох.

Хас да сылдьаҕыттан сорох кулууптар арыгылааһыны утары тематическая вечердэри тэрийэн ыыталлыктыр туһунан хаһыакка суруллан сылдьыбыта. Кэлин итэ уэ ипидибот буолан эрэр дуу, хайдаҕый. Культура үлэһиттэрэ туох диэллэрэ буолла?

Арыгылааһын—эрэ олох, иитиллэн саамай уоҕаһыныгыс хаалыннаҕа. Кинэнэ утары охсуһуу сир аҥын күннэтэ кимнэлэхтэх ыытыллыахтаах.

Р. АБРАМОВ.
интернат-оскуола кылаас таҥыннан үлэни тэрийээччитэ.

АНГЛИЯ КУЙААС КЫҺЫНА

Аан дойду? тематыгар бэсиэдэ

Саҥа дьыл кэлэн иитэ британскай арыыларга тоҕо даанны тыаныы тыаллар уонна ыччэй хаар түстэллэр. Великобританиянаа, англичаннар эмэллэрин курдук, сыыһы социальнай кризистэр куйаас кыһыннара буолан турар. Дойду бүтүннүгүн үрдүнэн «Британ стил» металлургическай корпорация предприятиелэрин аппарын иннилэриттэн забастовкалаччылар пикеттэрэ. Бары бүтүүн забастовканы үлэ уустуоҕуйаларын туһаарыыны уонна хамнаһы үрдүтүннэ чэдьуйар, администрацияны бидэрэллибат үлэһиттэри массабай уратыны быланнарын утары бырааһыстыр 100-тан таҕыстыбыт сталевардар ыыталлар. Металлургиялар охсуһуулэрин ойуулэрин туһанан түүс английскай профсоюзтар эрэ бүлүбэккэ, ону заабын ГФР Бельгия, о.д.а. дойдулар рабочай хамсааһыннарыгар тэрэбиҥнээх түүрэттэрэ биилэрдилэр. Англия муораттаабы портуоттар декердар кыраҕыйсыах таҥыстан тиэйэн киллэриллибит металлы уонна чугуйу сүүкүүрүн аҥхаасталлар.

Сталевардар туруорсар кырдьыктаах модьуйуулаарын дойду үлэһиттэрин аатын этэрэлэрэ эмиэ сөбүлүүллэр. Оҕо ойдиэнэр —металлургиялар розничнай сыаналар тохтоло суох үрдүүр уонна 12 бырыһыанан таҥыннан барар инфляция усулуобуйаларыгар, профсоюзтар сыанналаһыгынарыыллар. Былыс кыһын 2 молуйуон кийиин сутуйуохтаах улэ суох буолуу усулуобуйаларыгар модьуйуулардан туруорсаллар. Дойду бүтүннүгүн үрдүнэн заводтарга уонна фабрикаларга буолуталыыр массабай инстинктэргэ рабочайдар консервативнай правительство не пацифистическай курсун, утары охсуһарга быһаарыныылаахтарын туһунан этэллэр.

Дьыала аҕыстыс сыл саамыйыгар былаакка кэлбит Маргарет Тэтчер баһылыктаах министэрдэр кабинеттара бадыгы бизнес интэриэстэриэхтэрэ эпиэттиилэр, мэлүйүөҥүнэн үлэһиттэри бадаҥнаналарга салгыы молтоһуйуулэр тиэрдэр политическай курсу баллэрбитилэр буолар. Правительство экономика ыарахаттыгын салааларыгар, металлургиялыы киллэрэн туран, чаҥнай капитал контуруолуулар биэрэрэ, ол иҥэтинэн ыччат рабочайдарын үлэлэрэ эмиэ хаттыгыттан массабайдык туратыыны ыытарга саныыллар. Оҥу тэҥэ олорор дьиэлэри тутуута, үөрэхтээһиҥнэ, дэрэбүөйэ хаһыстабыллыгар пенсиялары төлөөбүүлэр, о.д.а. наадыйыылаах ыччат оскуоттары сарбыйыы (быйыл эмиэ 5 миллиард фунт стерлингтэн эрдэтэлэ) көрүүлэр. Консерватордар парламент дьүүлэһиэхтэригэр үлэһиттэри утары законодательствоны киллэрдилэр. Ол кэнэтэ киниэхтэр стачкалаан забыллыбыт предприятиелэр киниэхтэригэр забастовкаларын ыытыы уонна пикеттэри тэрийии дьыалатыгар профсоюзтар иҥиэхтэрин-аҥхаастарын бааһырга сорудаллар.

Консерватордар политиканы, дьиҥнээх эдэлэхэ, Англия бэлэтин кэрэр сытыы экономическай итиннэ финансовай ыарахаттарын үлэһит норуокка сүүтүүрүгэ хаалыыр буолар. Саҥа дьыл аҕай иннинэ Англия үөрүн министерэ-тэрэ бэлиитикэ экономическай ырытыыта промышленнай производство таҥнарыы түүтүгүн дириҥээтиннэ ыччатыгыттан, инфляция уонна үлэтэ суох буолуу салгыы үүнүүтэ, дойду эргиэр балансатын дефицита улаатыыта бодоруһуммут. Британия гражданнара, диэн бэлиитэбитэ Великобритания үөрүн министэрэ Дагфорн Хау, чугастааҕы кэлэр бойдоҕорин материальнай баалаһыанналарга туһсуттуур суоттанар кыахтара суох. Министр ыраах кэлэҥэскиэн ого кэрэтэн туттуулары ордорор.

Итиннэ бөрүкүө суох бөлүгүлэнэллэр уонна астыннарыыта суох этиллэр буолар кэмнэригэр консерватордар ыытар ого да суох астрономическай суммада—10 миллиард фунт стерлингэ—тиэйбит бэлыхтааһын ороскуоттары хаарыан дойду үлэһиттэрин иннинэ рабочайдары үлэ хаттаан массабайдык туратыыны ыытарга саныыллар. Оҥу тэҥэ олорор дьиэлэри тутуута, үөрэхтээһиҥнэ, дэрэбүөйэ хаһыстабыллыгар пенсиялары төлөөбүүлэр, о.д.а. наадыйыылаах ороскуоттары сарбыйыы (быйыл эмиэ 5 миллиард фунт стерлингэн эрдэтэлэ) көрүүлэр. Консерватордар парламент дьүүлэһиэхтэригэр үлэһиттэри утары законодательствоны киллэрдилэр. Ол кэнэтэ киниэхтэр стачкалаан забыллыбыт предприятиелэр киниэхтэригэр забастовкаларын ыытыы уонна пикеттэри тэрийии дьыалатыгар профсоюзтар иҥиэхтэрин-аҥхаастарын бааһырга сорудаллар.

Консерватордар политиканы, дьиҥнээх эдэлэхэ, Англия бэлэтин кэрэр сытыы экономическай итиннэ финансовай ыарахаттарын үлэһит норуокка сүүтүүрүгэ хаалыыр буолар. Саҥа дьыл аҕай иннинэ Англия үөрүн министэр